

Lovande torskfiske med bur

Det kustnära småskaliga fisket i Sverige har under de senaste årtiondena genomgått en negativ utveckling. Detta beror delvis på hotade fiskbestånd men också på den kraftigt ökande sälpopulationen, som innebär skador på fångst och redskap. I ett försöksprojekt visar Fiskeriverket att torskfiske med bur kan vara ett alternativ, lovande för både fisket och miljön. Intresset för detta burfiske är stort både nationellt och internationellt.

Småskaligt fiske med burar är ett skonsamt fiske samtidigt som det finns möjlighet att säkra redskapet från sälens angrepp. Burarna kan göras selektiva, och de ger lika stora fångster som garn, bättre kvalitet på fisken och mindre miljöpåverkan.

Den främsta anledningen till att Fiskeriverket har utvecklat ett alternativ till garnfisket efter torsk, är dock att minska skador orsakade av säl. Till skillnad från fisk fångad med garn eller krok, som är vanliga metoder inom det småskaliga kustfisket, skyddar rätt utformade burar effektivt mot sälangrepp.

Burarnas förmåga att fånga fisk beror på många olika faktorer, som strömförhållanden, temperatur och fiskens lekmognad. Ett av projektets första delmål har varit att studera hur olika stimuli kan påverka fångsten. Det handlar om hur betet påverkar fångsteffektiviteten men också hur ett visuellt stimuli lockar fisk till buren. Det är också viktigt att ta reda på om burfiske är ett praktiskt hanterbart och ekonomiskt hållbart alternativ till garnfisket.

Ljus lockar

Två fiskare i västra Blekinge har sedan 2009 provfiskat på heltid med torskburar. Burarna betas med skuren

Foto: Sven-Gunnar Lunneryd

God fångst gör fiskaren glad. Som mest har det blivit 35 kilo stor torsk i en och samma bur.

färsk sill, vilket är det bete som ger högst fångster och som dessutom är lättillgängligt. Men det verkar inte bara vara beteslukten som lockar in fisken i buren. Om man placerar en liten lampa som lyser grönt eller en liten vit plastremsa som flyter i strömriktningen vid burens ingång lockar detta till sig fler torskar och ökar fångsterna signifikant. Grönt ljus är det ljus som torsken ser bäst. Den vita plastremsan kan troligen ses som en kontrast mot mörkret.

Burfisket står sig bra

För att få en uppfattning om ifall burfisket är ett alternativ till garn- och krokfisket har en jämförelse gjorts mellan metoderna i samma område. Resultaten är lovande för burfisket.

I genomsnitt fångades 3 kilo kommersiell torsk per bur och dragning under 2009. Den totala fångsten över hela säsongen, om 100 burar vittjas per fisketillfälle, blir 33 600 kilo. Detta kan jämföras med garn- och krokfisket där i genomsnitt 5400 meter garn vittjas och den årliga fångsten i genomsnitt är 25 800 kilo per båt. Endast de garn/krokbåtar som fiskar över 10 ton per år är inkluderade i jämförelsen. Däremot är både heltids- och deltidsfiskare inräknade.

Selektivt fiske möjligt

De burar som idag tillverkas har en liten maskstorlek vilket gör att det blir stora fångster av undermålig torsk, det vill säga torsk mindre än 38 cm. Genom att montera in en selektionspanel med 45 mm maskstolpe på burens ena sida kan bifångst av undermålig torsk minimeras. Vid försök har det visat sig att fångsterna i burar med selektionspanel till och med ökade. Kanske på grund av att ett stort antal mindre torskar i buren hindrar andra torskar från att simma in i buren.

Full pott på kvalitet och miljö

Idag har vi kommit till en punkt där vi kan säga att burfisket ger i stort sett lika stora eller större fångster som garn- och krokfisket, när detta utförs i närvaro av säl. Intresset för burfisket ökar både nationellt och internationellt på grund av de fördelar som burfisket för med sig. Burarna kan stå ute under en längre tid och behöver inte vittjas varje dygn såsom garn. Burfiske ger fisk av god kvalitet, eftersom fisken lever vid vittjningen, och fångsten påverkas inte av ståtiden.

Det blir inte heller någon påverkan på havsbotten som det kan bli vid exempelvis fiske med bottentrål. Dessutom är risken för bifångst av fåglar och marina däggdjur obefintlig eftersom ingången modifieras med en ram som släpper in fisken men inte sälen. Spökfiske, det vill säga att fiskaren blir av med buren och den fortsätter att fiska, kan vara ett problem. Men detta går enkelt att lösa genom att paneler sys med ett nedbrytbart material som löses upp efter ett tag.

Ökat värde med miljömärkning

Det bör finnas goda möjligheter att certifiera eller miljömärka burfisket, vilket skulle kunna ge ett högre fångstvärde och bättre förutsättningar för ett ekonomiskt hållbart kustfiske. Målet är inte att ta fram en så effektiv fiskemetod som möjligt. Vi bör även jobba för att få fram en fisk som konsumenten är villig att betala ett högre pris för, eftersom den är fiskad med en skonsam fiskemetod. Idag är det östra torskbeståndet på återhämtning. För att bibehålla beståndet är det viktigt att skapa ett hållbart fiske.

Investeringar krävs

De burar som idag finns tillgängliga på marknaden är inte hanterbara i ett fullskalefiske och flera modifikationer måste göras för att förenkla vittjning, sättning och betning av burarna. Inte bara burarna utan även båtarna bör optimeras för burfiske. Detta kräver självklart investeringar i fiskeflottan. En lyckad introduktion av en sälsäker torskbur skulle med nuvarande förvaltningsprincip av våra sälstammar ge möjligheter att finansiera inköpen med viltskademedel.

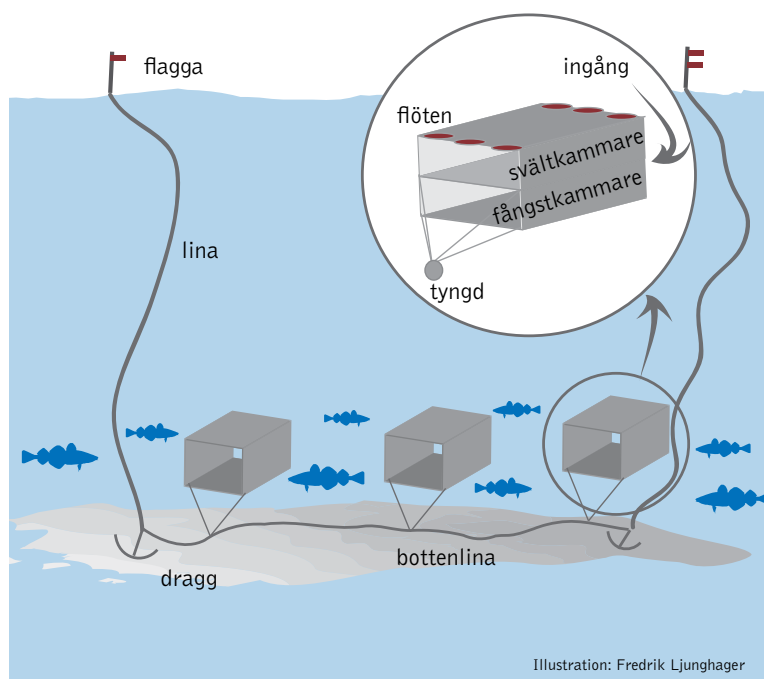

Illustration: Fredrik Ljunhager

Den bur som testats är ihopfällbar och har två kammare. Fisken simmar in i den nedre kammaren och sedan vidare till den övre, där den samlas. Burarna har modifierats så att de flyter ovanför botten med ingången riktad nedströms. Detta underlättar för torsken då den lätt kan följa beteslukten in i buren. Burarna sätts i länkar med cirka 50 meter mellan varje bur. Fortsatta undersökningar får visa om en bur med två kammare fiskar mer än en bur med endast en kammare. En bur med endast en kammare är lättare att sälsäkra, men kanske hittar fisken lättare ut igen.

Konkurrens om fiskeplatser

En nackdel är att det kan skapas en konflikt mellan burfisket och övrigt fiske när det gäller konkurrens om fiskeplatser. På västkusten är det konkurrens om fiskeplatserna framförallt mellan bur- och trålfisket men också burfiskare emellan. Konkurrens om fiskeplatser finns alltid oberoende om fisket sker med bur, krok, garn eller trål men i och med att burarna kan stå ute under längre tid upptar de fiskeplatserna under längre tid än andra redskap.

Bur i kommersiellt bruk

Idag samarbetar vi med flera redskapstillverkare och provfiskar med flera olika modeller. Inom en snar framtid hoppas vi kunna presentera en sälsäker och skonsam bur, som kan börja användas i kommersiellt fiske.

LÄS MER OCH SE FILM:

www.salarochfiske.se
www.fiskeriverket.se/torskburar

text Sara Königson, Sven-Gunnar Lunneryd och
 Fredrik Ljunhager, Fiskeriverket

tel 0523-187 09

e-post sara.konigson@fiskeriverket.se